

ในสัปดาห์ที่ 37 ระหว่างวันที่ 11 - 17 กันยายน พ.ศ. 2548 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงาน และตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สถานการณ์ในประเทศ

1.1 อหิวาตกโรค จากเชื้อ *V. cholerae* El Tor Ogawa ที่จังหวัดสระบุรี ผู้ป่วยเด็กชายอายุ 11 ปี ที่อยู่ตำบลปากเพรียว อำเภอเมือง เริ่มป่วยวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2548 ด้วยอาการถ่ายเหลว อาเจียน เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยนอกที่โรงพยาบาลสระบุรี ในวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2548 แพทย์แนะนำให้ไปรักษาที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เนื่องจากมีประวัติเป็นโรคลำไส้เรื้อรัง วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2548 ไปรักษาที่สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี เป็นผู้ป่วยนอก ได้รับ ORS มารับประทาน วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2548 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้รับแจ้งผลการตรวจอุจจาระพบเชื้อ *V. cholerae* El Tor Ogawa จากสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และทีม SRRT ของอำเภอ ได้ดำเนินการสอบสวนโรคในวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2548 พบว่า ผู้ป่วยยังมีอาการถ่ายเหลว ได้ให้ยา tetracycline กับผู้ป่วย เก็บตัวอย่างอุจจาระในผู้สัมผัสร่วมบ้าน 3 ราย ได้ผลลบทั้งหมด ค้นหาผู้ป่วยในชุมชนและในโรงเรียน ไม่พบมีผู้ป่วยรายอื่น จากการสอบสวนโรคไม่สามารถระบุแหล่งโรคได้ เนื่องจากการรายงานโรคล่าช้า ทำให้ไม่สามารถซักประวัติการรับประทานอาหารก่อนป่วยได้ชัดเจน ได้มีการควบคุมป้องกันโรคในพื้นที่แล้ว ขณะนี้ไม่มีรายงานผู้ป่วยรายใหม่

1.2 มาลาเรีย เสียชีวิต 2 ราย ที่จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้ป่วยรายแรก เพศชาย อายุ 38 ปี อาชีพทำไร่ หาหน่อไม้ ที่อยู่ตำบลไพรโยก อำเภอไพรโยก มีประวัติเคยเป็นมาลาเรียมาแล้ว 2 ครั้ง เริ่มป่วยวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2548 ไปรับการรักษาที่สถานีนอนามัยด้วยอาการ มีไข้ ปวดศีรษะ ต่อมาอาการไม่ดีขึ้น ยังมีอาการปวดศีรษะมาก คลื่นไส้ อาเจียน วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2548 ไปรักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จพระปิยะมหาราชมณีเขต วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2548 มีอาการชักหมดสติ ล้มศีรษะฟาดพื้น ญาตินำส่งโรงพยาบาลสมเด็จพระปิยะมหาราชมณีเขต และส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ผู้ป่วยเสียชีวิตในวันรุ่งขึ้น ผลเจาะเลือดตรวจด้วยวิธี Thin film พบ Ring form ของเชื้อ *Plasmodium falciparum* 3+

ผู้ป่วยรายที่สอง เพศชาย อายุ 32 ปี อาชีพทำไร่ ที่อยู่ตำบลช่องสะเดา อำเภอเมือง เริ่มป่วยวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2548 ไปรักษาที่สถานีนอนามัยวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2548 ด้วยอาการปวดศีรษะมาก วันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2548 ปวดศีรษะมากขึ้น หนาวสั่น อาเจียนอย่างรุนแรง ถ่ายอุจจาระเป็นสีดำประมาณ 15 ครั้ง ไปรักษาที่สถานีนอนามัยและส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา ผู้ป่วยเสียชีวิตในวันรุ่งขึ้น ผลเจาะเลือดตรวจด้วยวิธี Thin film พบ Ring form ของเชื้อ *Plasmodium falciparum* 4+

ทีม SRRT ของทั้งสองอำเภอ ได้ดำเนินการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม โดยการเจาะเลือดตรวจในชุมชน และให้สุขศึกษาในการป้องกันโรค ไม่พบมีผู้ป่วยรายใหม่ นอกจากนี้ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนากำลังดำเนินการ

ทำ Death case conference เพื่อหาสาเหตุการเสียชีวิตของผู้ป่วยทั้งสองรายต่อไป

1.3 โรคอาหารเป็นพิษ ที่จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2548 มีผู้ป่วยจากบ้านโดนด หมู่ที่ 2 ตำบลขนุน อำเภอกันทรลักษณ์ เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลกันทรลักษณ์ จำนวน 11 ราย และส่งต่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลศรีสะเกษ 3 ราย อายุระหว่าง 13 – 91 ปี ให้ประวัติว่ารับประทานแกงเห็ดที่เพื่อนบ้านเก็บเห็ดมาจากบริเวณป่าชายทุ่งปลายนาบ้านหนองผักกูด(ทุ่งมน) และนำมาแกงรวมกัน ประมาณ 11 ชนิด ได้แก่ เห็ดผึ้ง เห็ดตาปลา เห็ดผึ้งเหลือง เห็ดขาวดิน เห็ดหนวดแมว เห็ดปลวก เห็ดหาด เห็ดเป้ง เห็ดละโงก เห็ดขี้ไต้เดือน และเห็ดไม้ทราบชื่อ ผู้ที่ร่วมรับประทานแกงเห็ดมีอาการทุกราย โดยมีอาการหลังจากรับประทานประมาณ 3 - 4 ชั่วโมง อาการที่พบได้แก่ อาการซึม วูบวาบตามตัว แขน ขาไม่มีแรง หายใจลำบาก บางคนมีอาการปวด น้ำลายฟูมปาก ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน และถ่ายอุจจาระเป็นน้ำ หลังการรักษาขณะนี้ทุกรายอาการดีขึ้น ทีม SRRT ของจังหวัดและอำเภอ ได้เก็บตัวอย่างแกงเห็ด และเห็ดที่สงสัยว่าจะเป็นเห็ดพิษ ส่งตรวจที่กรมอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ เห็ดผึ้งเหลือง ลักษณะสีเหลืองสด ผิวดอกเรียบ มีราก มีริ้วใต้ดอก เห็ดหนวดแมว ลักษณะสีขาวขุ่น คล้ายปะการัง เห็ดเป้ง มีสีเทาดำ เห็ดขี้ไต้เดือน เห็ดไม้ทราบชื่อ สีขาว ลักษณะดอกแข็ง นอกจากนี้ ได้ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องการบริโภคเห็ดและประสานให้องค์การบริหารส่วนตำบล ขุนนิต ป้ายเตือนประชาชนไม่ให้ไปเก็บเห็ดในบริเวณดังกล่าว

1.4 โรคมุมปากอักเสบ ในโรงเรียนนิมิตศึกษา อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2548 เจ้าหน้าที่เวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชนของโรงพยาบาลไพศาลี ได้ออกตรวจอนามัยโรงเรียน พบเด็กนักเรียนมีอาการมุมปากอักเสบจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่พบเป็นทั้งสองข้าง ทีมสอบสวนจากสำนักระบาดวิทยา ทีม SRRT ของจังหวัดและอำเภอได้ดำเนินการค้นหาผู้ป่วย พบเด็กมีอาการจำนวน 123 ราย กระจายอยู่ในทุกชั้นเรียน (ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) ส่วนใหญ่เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 เริ่มป่วยตั้งแต่ต้นเดือนสิงหาคม และพบมีผู้ป่วยมากในช่วงวันที่ 25 สิงหาคม ถึง 4 กันยายน พ.ศ. 2548 การค้นหาในโรงเรียนแห่งอื่นในพื้นที่ไม่พบเด็กมีอาการดังกล่าว ได้เก็บอุจจาระตรวจหาหนองพยาธิ จำนวน 83 ราย เก็บตัวอย่างจากรอยโรคตรวจหาเชื้อรา จำนวน 6 ราย ได้ผลลบทั้งหมด เก็บตัวอย่างเลือด จำนวน 26 ราย ส่งตรวจหาระดับวิตามินบี 2 อยู่ระหว่างรอผล ขณะนี้ อยู่ระหว่างสอบสวนหาสาเหตุของการระบาด ในเบื้องต้นได้ให้การรักษาโดยให้วิตามินบี 2 และให้สุขศึกษาในเรื่องการรับประทานอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่ เนื่องจากการขาดวิตามินบี 2 เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอาการดังกล่าวได้

2. สถานการณ์ในต่างประเทศ

2.1 *E. coli* O157 ในผักกาดหอม ประเทศสวีเดน ตั้งแต่ 16 สิงหาคม ถึง 10 กันยายน พ.ศ. 2548 มีรายงานผู้ป่วย 110 ราย ทางชายฝั่งตะวันตกของประเทศสวีเดน คิดชื่อ enterohemorrhagic *E. coli* (EHEC) O157 verotoxin type 2 ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ และ 2 ใน 3 เป็นผู้หญิง ผู้ป่วย 7 ราย มีอาการ hemolytic uremic syndrome จากการสอบสวนโรคสันนิษฐานว่า ผักกาดหอมที่ปลูกในพื้นที่จะเป็นแหล่งโรค และได้มีการนำผักกาดหอมดังกล่าวออกจากตลาด ตั้งแต่วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2548

2.2 โรคโปลิโอ ประเทศ Somalia ทวีปแอฟริกา มีรายงานผู้ป่วย 1 ราย หลังจากที่ไม่มียารายงานผู้ป่วย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002 เป็นเด็กหญิงอายุ 15 เดือน จากเมือง Mogadishu เริ่มป่วยวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2548
